



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 220/2026-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Elenou Szabóovou, advokátkou, Komárňanská 100, Hurbanovo, proti postupu Okresného súdu Nové Zámky v konaní sp. zn. 13C/147/2009 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 604/2022 z 24. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní sp. zn. 13C/147/2009 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 604/2022 z 24. januára 2023 po podaní dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12Co/39/2024-1232 z 1. apríla 2025 a pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Nové Zámky **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
3. Okresný súd Nové Zámky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 11. marca 2026 a doplnenou podaniami doručenými 18. marca 2026 a 25. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 13C/147/2009. Žiada prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur a náhrady trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 220/2026-20 z 31. marca 2026 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 13C/147/2009 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 604/2022 z 24. januára 2023. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

II.

Skutkové východiská a sťažnostná argumentácia

3. Sťažovateľ je žalovaným v napadnutom konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode manželstva. Proti rozsudku krajského súdu č. k. 12Co/39/2024-1232 z 1. apríla 2025 vydanému v predmetnej veci podal 28. júla 2025 dovolanie. Vytýka, že dovolanie nebolo do podania ústavnej sťažnosti predložené dovolaciemu súdu, hoci úlohou súdu prvej inštancie bolo len vykonanie jednoduchých procesných úkonov súvisiacich s podaným dovolaním.

4. Sťažovateľ tiež namieta, že po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (3. júla 2025) okresný súd nerozhodol v zákonnej lehote ani dosiaľ o výške trov konania, ani nevykonal žiadny procesný úkon vzťahujúci sa na rozhodovanie o výške trov. Rozhodovanie o výške trov konania ani procesný postup súdu prvej inštancie pri predkladaní dovolania dovolaciemu súdu nie sú podľa sťažovateľa skutkovo ani právne zložité a sám k prietahom nijako neprispel.

5. Ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 604/2022-33 z 24. januára 2023 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní po podaní dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 12Co/11/2020 z 23. februára 2021.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov súdu a sporových strán po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 604/2022 z 24. januára 2023 a poukázal na to, že od návratu spisu z krajského súdu 25. apríla 2025 uplynulo 12 mesiacov, počas ktorých boli vykonávané úkony súvisiace s podaným dovolaním a rozhodovaním o trovách konania. Uznal, že predovšetkým v čase od septembra 2025 do marca 2026 sa vo veci nekonalo dostatočne promptne a plynule. Tiež uviedol, že v preskúvanom období napadnutého konania neboli zo strany sťažovateľa spôsobené prieťahy.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

10. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (3. júla 2025) je prejednávaná vec vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania, čo možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva. Okresný súd zároveň v napadnutom konaní po podaní dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 12Co/39/2024-1232 z 1. apríla 2025 vykonával procesné úkony potrebné na predloženie spisu dovolaciemu súdu, čo tiež možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva. Preto dĺžka konania vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania a po podaní dovolania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

11. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v posudzovanom období napadnutého konania, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnej fáze konania k zbytočným prieťahom.

12. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, zo súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že k rozhodnutiu okresného súdu o výške náhrady trov konania došlo 22. apríla 2026, a to aj napriek tomu, že vo veci nároku na náhradu trov konania bolo právoplatne rozhodnuté už 3. júla 2025. Po právoplatnom rozhodnutí odvolacieho súdu v merite veci bolo síce podané dovolanie, v súvislosti s ktorým okresný súd zabezpečoval nevyhnutné administratívne úkony, tie mu však nebránili v tom, aby vo veci určenia výšky náhrady trov konania rozhodol skôr, resp. v zákonom ustanovenej lehote podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Okresný súd teda o výške náhrady trov konania rozhodol (zatiaľ neprávoplatne) po vyše 9 mesiacoch od právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 1. apríla 2025, ktorým sa konanie vo veci samej skončilo. Ide o niekoľkonásobné prekročenie 60-dňovej zákonnej lehoty plynúcej do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

13. Okresnému súdu bolo 28. júla 2025 doručené dovolanie žalovaného a 13. augusta 2025 mu bolo doručené dovolanie žalobkyne. Súd vykonával potrebné procesné úkony v súvislosti s podanými dovolaniami a rozhodoval o výške náhrady trov konania, avšak dosiaľ nebola vec predložená dovolaciemu súdu na rozhodnutie.

14. Pokiaľ ide o postup okresného súdu súvisiaci s podaným dovolaním, ide o jednoduché a štandardné procesné úkony „administratívnej povahy“, ktoré si nevyžadujú osobitnú časovú alebo odbornú náročnosť. Primeranou a z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľnou dobou, v ktorej súd prvej inštancie realizuje procesné úkony po podaní dovolania podľa § 436 a § 437 CSP (a to aj s prípadným odstránením väd predloženého dovolania a jeho príloh), by podľa názoru ústavného súdu mala byť doba do troch mesiacov. V opačnom prípade sa úplne stráca význam slova „bezodkladne“ a absencia rýchlosti postupu súdu v takých jednoduchých úkonoch dokáže výrazne prispieť k predĺženiu celkovej dĺžky konania (I. ÚS 437/2021).

15. Okresný súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti uznal, že predovšetkým v čase od septembra 2025 do marca 2026 sa vo veci nekonalo dostatočne promptne a plynule.

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo aj v posudzovanom období k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

18. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd už v konaní sp. zn. IV. ÚS 604/2022 vyslovil príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy adresovaný okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov, nebolo potrebné tento príkaz opakovať v konaní o tejto ústavnej sťažnosti.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur, čo odôvodnil pocitom nevykonalosti svojich práv a ich opakovaným porušovaním, keďže predchádzajúce rozhodnutia a príkazy ústavného súdu nezabránili okresnému súdu v pokračovaní, resp. opakovaní postupov porušujúcich sťažovateľove práva.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESJP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania po podaní dovolania a rozhodovania o výške náhrady trov konania, ako aj okresným súdom uznanú nedostatočnú promptnosť a plynulosť konania, a to napriek tomu, že v predmetnej veci už ústavný súd dvakrát konštatoval zbytočné prietahy, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a správanie sťažovateľa, ústavný súd považoval priznanie 500 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel.

V.

Trovy konania

24. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

25. Ústavný súd podľa § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľovi náhradu trov konania 824,72 eur z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2026 (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti) v hodnote po 396,50 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 15,86 eur.

26. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu